

[M. F. Mortensen.]

af 4—6. Paa dette Tidspunkt blev de fleste af Aktierne opkøbt af en enkelt Mand, og det viste sig, at denne Mand havde været klog og forudseende. Nu kom der nemlig gode Tider, og de stærkt stigende Priser paa Landbrugsvarer kom i særlig Grad Kolindsund til gode, der dengang, ligesom nu, dreves som kvægløst Landbrug med direkte Salg af Afgrøderne. Kornet kom op i Priser, som vi ikke tidligere havde kendt, ligesom Frøavl, der allerede dengang var en Del fremme, gav stor Fortjeneste. Men det viste sig ogsaa, at vedkommende Aktiejer forstod at sælge igen paa det for ham rigtige Tidspunkt, netop lige forud for Prisfaldet 1921—22. Køberne tog sig ikke i Vare, men betalte urimeligt store Priser for Jorden, formentlig i Tillid til, at de store Priser paa Korn og Frø skulde holde ud i Fremtiden. Den samlede Købesum blev 2 600 000 Kr., hvoraf 750 000 Kr. udbetaltes kontant, medens Resten, 1 850 000 Kr., blev honoreret i Obligationer med 1ste Prioritet i Ejendommene, med en Ydelse af 7,5 pCt., hvoraf de 5,5 pCt. var Rente og Resten Afdrag.

Gaar vi ud fra, at Værdien af Sundet var rigtigt bedømt ved den Kurs, Aktierne noteredes til i de normale Aar inden Krigen, indtil 1914 — og det har man vel Lov til at forudsætte —, saa forstaaer man, hvilken Overkapitalisering der fandt Sted ved Salget til de forskellige Gaardmænd og Husmænd. Alene den kontante Udbetaling, 750 000 Kr., var 4 à 5 Gange det Beløb, som Aktierne faa Aar i Forvejen var købt til. Fortjenesten kan ogsaa illustreres paa den Maade, at Kolindsund i 1914—15 købtes for ca. 125 000 Kr. og 6—7 Aar efter solgtes til Lodsejerne for ca. 2 600 000 Kr., altsaa med en Fortjeneste paa 2 475 000 Kr.

Man vil af disse Tal forstaa, at det er rigtigt, som jeg allerede har nævnt, at der har fundet en Overkapitalisering Sted, fremkaldt ved Spekulation af den skadeligste Art, og at det kun er under Højkonjunkturer, disse Afgifter kan bæres sammen med de store Driftsudgifter ved Tørholdelsen, der gennemsnitlig for de sidste 12 Aar har været 123 000 Kr. At disse Driftsudgifter nødvendigvis skal være store, vil man forstaa, naar jeg nævner, at der ved to Pumpestationer, som arbejder Dag og Nat hele Aaret rundt med en Betjening bestaaende af 4 Maskinpassere og 2 Maskinmestre, de sidste Aar har været et aarligt Forbrug af Kul og Olie, der beløber sig til ca. 39 000 Kr. Desuden skal Lodsejerlaget vedligeholde 46 km Diger, 18 km Afvandingskanaler,

50 km Landkanaler, 60 km Veje og 55 Broer. Disse Udgifter fordeles paa de forskellige Arealer efter de paalignede Parter og kan for enkelte Lodsejere beløbe sig til 70—80 Kr. pr. Td. Land aarlig.

Da saa Krisen satte ind med det stærke Prisfald, maatte det nødvendigt komme til Sammenbrud; at Prisfaldet og Krisen ramte disse Landmænd særlig haardt, skyldes dog ogsaa den særlige Driftsform. Af forskellige Grunde egner disse Jorder sig ikke til at drives som almindelige Landbrug med Produktion af Smør og Flæsk, men maa drives som kvægløse Landbrug. Jorderne egner sig derimod udmærket til Græsfrøavl, og det var ogsaa den, der i de senere Aar var blevet en Hovedindtægtskilde. Og her skete det store Prisfald. Som et enkelt Bevis paa Prisfaldets Virkning skal jeg nævne, at Rapgræsfrø — den Frøart, som særlig dyrkes dér —, som i 1921 stod i en Pris af 5,40 Kr. pr. kg, i 1931—32 gik ned i en Pris af 40—50 Øre pr. kg. Naar dertil kommer, at flere af de Love, der, siden Landbrugs krisen satte ind, er vedtaget til Gavn og Beskyttelse for Landbrugere, ikke har kunnet komme disse Landbrugere til gode i samme Udstrækning som andre Landbrugere, f. Eks. Akkordloven og Henstandsloven, vil man forstaa, at Landbrugerne i Kolindsund er i en yderst vanskelig Situation.

Den højtærede Landbrugsminister har ved Forelæggelsen gjort Rede for Forslagets Indhold, og jeg skal derfor nøjes med at fremsætte nogle enkelte Bemærkninger om selve Forslaget.

§ 1 gaar ud paa, at Landbrugsministeren bemyndiges til af det ved Lov Nr. 106 af 31. Marts 1933 bevilgede Beløb — altsaa i Henhold til Grundforbedringsloven — at stille 450 000 Kr. til Raadighed til en Udvidelse, Fornyelse og Hoveddistandsættelse af de under Lodsejerlaget hørende Pumpeanlæg, Diger og Kanaler m. v. Disse Udvidelser og Fornyelser er højst paakrævede. De to Pumpestationer er forældede og alt for dyre i Drift. Ved en Modernisering vil der kunne spares flere Tusind Kroner aarlig i Driftsudgifter. Det gamle Materiel er opslidt, saa selv uden en Modernisering staaer Lodsejerne over for store Bekostninger for i det hele taget at kunne holde Sundet afvandet. Der er gennem Tiderne, baade i Aktieselskabets Tid og nu senere under Lodsejerlaget, begaaet den store Fejl, at der ikke er henlagt Kapital til Fornyelse af Materiellet. Nu staaer man over for dette, at der nødvendigvis skal foretages kostbare Reparationer og Fornyelser, og der er ingen Penge til at bekoste det med. Af det foreslaaede Beløb,